

Paweł Połanecki

Organizmy
Genetycznie Modyfikowane
w rolnictwie
Zagadnienia prawne

Konflikt interesów wokół zastosowania technologii transgenicznych w rolnictwie

- naukowcy oraz instytucje eksperymentalno-przemysłowe—
—właściciele patentów na GMO
- korporacyjny przemysł biotechnologiczny powiązany z ww.
- producenci rolni gospodarstw wielkotowarowych uzależnieni od
ww.

versus:

- naukowcy z kręgów ochrony środowiska naturalnego oraz zdrowia
- rodzinne gospodarstwa rolne reprezentujące rolnictwo
ekologiczne i konwencjonalne
- producenci tradycyjnej żywności
- konsumenci oraz ruchy ochrony naturalnej biosfery i
różnorodności środowiska

Stanowisko Komisji Europejskiej:

- Kraje członkowskie zobowiązane są do stworzenia regulacji prawnych dostosowując krajowe przepisy o GMO do wymogów WTO (Światowa Organizacja Handlu)

w tym celu należy zapewnić:

- Rolnikom; prawo do podejmowania upraw roślin GMO poprzez stworzenie warunków dla bezpieczeństwa biologicznego plantacji tradycyjnych w sąsiedztwie GMO
- Konsumentom; prawo wyboru i dostępu do żywności GM na równi z tradycyjną i ekologiczną

ponieważ:

GMO dopuszczone do obrotu i upraw na terenie UE są bezpieczne, zaś każdy obywatel UE ma prawo wolnego wyboru

1. Definicja

GMO – „Organizmy żywe uwolnione do środowiska naturalnego w celach doświadczalnych albo jako produkty dostępne w handlu, mogą rozmnażać się w środowisku naturalnym i przekraczać granice państwowe, tym samym wywierając wpływ na inne Państwa Członkowskie.

Skutki takiego uwolnienia dla środowiska naturalnego mogą być nieodwracalne” (dyr. 2001/18/WE).

1. *Opinia*

„Fakt, że uprawy *Genetycznie Modyfikowane* są bardziej odporne i posiadają większą inwazyjność, rozprzestrzeniając się kosztem innych, szczególnie zaś konwencjonalnych i organicznych jest specjalnie podkreślany, równocześnie zaś, istnienie ryzyka związanego z zagrożeniem zdrowia ludzi i zwierząt a także ze zniszczeniem środowiska jest systemowo uwzględnianie w niemal każdej części Ustawodawstwa Unijnego” (Komitet Regionów – opinia do Komisji Europejskiej w sprawie GMO z 31 maja 2006 r.).

2. Koegzystencja

Ustanowienie, określenie i egzekwowanie szczególnych warunków prawnych i administracyjnych na szczeblu Krajów Członkowskich w celu uniknięcia skażenia biologicznego środowiska naturalnego oraz upraw tradycyjnych i ekologicznych przez GMO w przypadku ich niekontrolowanego uwolnienia.

3. Definicja:

Zasada zrównoważonego rozwoju

“Oddziaływanie aktywności ludzi na globalne zasoby biofizyczne w taki sposób, aby postęp ludzkości i zachowanie równowagi biofizycznej świata osiągnęły na równi”.

4. Zasada Przeważności w odniesieniu do GMO

W przypadku prawdopodobieństwa zagrożenia powstaniem trwałych, niemożliwych do usunięcia zmian, brak pełnej naukowej pewności (co do zaistnienia tych zmian) nie może być przyczyną zaniechania kosztownych działań, aby zapobiec potencjalnemu zniszczeniu środowiska.

**BRAK DOWODU NA NIESZKODLIWOŚĆ NIE OZNACZA
PRYZWOLENIA NA UWOLNIENIE GMO.
NALEŻY DOSTARCZYĆ DOWODY NA
NIESZKODLIWOŚĆ**

5. art. 14
Rozporządzenia WE 178/2002
dt. bezpieczeństwa żywności

„Podczas podejmowania decyzji, że środek spożywczy jest szkodliwy dla zdrowia, należy mieć na względzie nie tylko prawdopodobne natychmiastowe i/lub krótkoterminowe, i/lub długofalowe skutki tej żywności dla zdrowia spożywającej je osoby, **ale także dla następnych pokoleń**”.

5. KOEGZYSTENCJA II

Zapewnienie technicznych warunków dla separacji środowiskowej upraw transgenicznych w sąsiedztwie ekologicznych i konwencjonalnych z pełną gwarancją zabezpieczenia przed zapyleniem krzyżowym oraz skażeniem nasion i roślin na każdym etapie łańcucha produkcji rolnej i przetwórstwa.

5. KOEGZYSTENCJA c.d.

Na szczeblu Europejskim dotychczas nie uregulowano następujących aspektów koegzystencji:

- ▣ Prawnych warunków ramowych i standardów minimalnych dobrej praktyki rolniczej przy uprawie GMO oraz pokrywaniu dodatkowych kosztów koegzystencji ok. 150–200 Euro za hektar.**
- ▣ Konkretnych środków zapobiegania niepożądanemu krzyżowaniu się i przenoszeniu GMO w lokalnych warunkach środowiska naturalnego**
- ▣ Odpowiedzialności cywilnej użytkowników i dostawców GMO za szkody spowodowane koegzystencją.**

Skala oddziaływania GMO zastosowanych w rolnictwie

- ▣ **Gospodarka** – przemiany strukturalne w rolnictwie
tendencje do komasacji i uprzemysławiania
produkcji rolnej
- ▣ **Ekonomia** – zmiany cen produktów rolnych
i środków produkcji.
- eliminowanie rolnictwa ekologicznego spowodowane
skażeniem i dyskwalifikacją upraw ekologicznych
**żywność ekologiczna = zero tolerancji dla zawartości
domieszek GMO**
- ▣ straty rolnictwa tradycyjnego i konwencjonalnego z
powodu utraty rynków zbytu

Skala oddziaływania GMO zastosowanych w rolnictwie c.d.

- ▣ **Spółeczeństwo** - redukcja i upadek gospodarstw drobnych zmiana struktury spożycia produktów żywnościowych
- ▣ **Własność** - spadek wartości gospodarstw skażonych przez GMO
- ▣ **Środowisko** - skażenie biologiczne, degradacja biosfery – redukcja bioróżnorodności
- ▣ **Zdrowie** – zagrożenia dla człowieka i zwierząt hodowlanych

Skala oddziaływania GMO zastosowanych w rolnictwie c.d.

**■ Kultura, Etyka, Tradycja i Religia
niewymierne lecz nieodwracalne zmiany.**

„Gospodarstwo rolne, mimo wielu niekorzystnych zmian zachodzących na wsi polskiej w ostatnim okresie, w dalszym ciągu pozostaje żywym depozytariuszem dóbr kultury materialnej i duchowej.

Na bogactwo otrzymanego po przodkach dziedzictwa składają się liczne odmiany roślin uprawnych i rodzime rasy zwierząt gospodarskich. Miejscowe populacje roślin uprawnych są dobrze przystosowane do warunków lokalnych.

O ich wartości świadczy wysoka jakość biologiczna i bogate źródło zmienności genetycznej”.

Unikalny w skali europejskiej a nawet światowej fenomen polskiego rolnictwa – bank genów i naturalna fabryka zdrowej, organicznej żywności może zostać bezpowrotnie unicestwiony z braku właściwych regulacji prawnych w obliczu nieodpowiedzialnej inwazji technologii transgenicznych.

**W kwietniu 2006 Rząd Polski ogłosił
tzw. „Ramowe stanowisko Polski dotyczące organizmów
genetycznie zmodyfikowanych”, którego sentencja brzmi:**

**„... Polska dąży do tego,
aby być krajem wolnym
od GMO...” .**

Dziękuję za uwagę

